

Total No. of Printed Pages—7.

3 SEM FYUGP ENGC3A

2024

(December)

ENGLISH

(Core)

Paper : ENGC3A

(British Literature : 18th Century)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

1. Answer any one of the following :

10

- (a) Write a note on the principal tenets of Enlightenment and Neo-classicism that were applied to the literature of the eighteenth century.

- (b) Enlist the factors that led to the rise of the novel in the eighteenth century.
- (c) Describe the salient features of Restoration Drama with emphasis on the works of the key playwrights of the period.
- (d) Critically analyse the significance, contribution and impact of the periodical press in the eighteenth century.
2. Write a short note on any one of the following : 5
- (a) Country and the City in eighteenth century literature
- (b) Four wheels of the novel
- (c) Coffee houses and literary clubs of the age of restoration
- (d) John Dryden as a representative poet of the age
- (e) Whigs and Tories and the political milieu

UNIT—II

3. Answer any one of the following : 10
- (a) Critically comment on Millamant's character in Congreve's play, *The Way of the World* as a representation of the roles and agency of women in restoration society.
- (b) Congreve's play offers a commentary on the use of wit, cunning, deceit and manipulation in social interactions. Elucidate.
- (c) Evaluate/Examine the relevance of *The Way of the World* to contemporary debates on gender, class and social status.
- (d) Critically discuss Congreve's portrayal of the social and cultural norms of Restoration England in *The Way of the World*.
4. Answer/Write a short note on any one of the following: 5
- (a) Comment on the significance of the title, *The Way of the World*.

- (b) Character sketch of Mirabell
- (c) Love and man-woman relationships in *The Way of the World*

UNIT—III

5. Answer any one of the following : 10

- (a) Analyse the theme of isolation and solitude in *Robinson Crusoe* and discuss the psychological, emotional and moral effects of the protagonist's isolation.
- (b) Discuss the significance of Friday's character and examine his relationship to Crusoe in the light of Crusoe's relationships with other characters.
- (c) Critically comment on the influence of Puritanism and Protestantism on Defoe's writing with specific reference to religious ideology as the shaping influence of Crusoe's experiences.

- (d) Examine the social and economic context of *Robinson Crusoe* and show how it portrays eighteenth century England's colonial ambitions and imperial strategies.

6. Write a short answer on any one of the following : 5

- (a) Attempt a brief character sketch of Xury.
- (b) Write a note on slavery and colonialism in the novel.
- (c) How does the narrative technique of the novel contribute to its realism?

UNIT—IV

7. Answer any one of the following : 10

- (a) Critically discuss the themes of transience and mortality in Gray's *Elegy Written in a Country Churchyard*.
- (b) Critically evaluate Pope's *The Rape of the Lock* as a classic mock epic in terms of theme, structure and style.

- (c) What is the significance of the game of Ombre in *The Rape of the Lock*?
- (d) Consider *The Rape of the Lock* as a social satire on the restoration court culture, manners and mannerisms.
8. Explain any one of the following with reference to the context :
- (a) The Curfew tolls the knell of parting day,
The lowing herd wind slowly o'er the lea,
The plowman homeward plods his weary way,
And leaves the world to darkness and to me.
- (b) Here rests his head upon the lap of earth
A youth to fortune and to fame unknown.
Fair Science frowned not on his humble birth,
And Melancholy marked him for her own.
- (c) And now, unveil'd, the Toilet stands display'd,
Each silver Vase in mystic order laid.
First, rob'd in white, the Nymph intent adores,
With head uncover'd, the Cosmetic pow'rs.
A heav'nly image in the glass appears,
To that she bends, to that her eyes she rears;
Th' inferior Priestess, at her altar's side,
Trembling begins the sacred rites of Pride.

- (d) Soft o'er the shrouds ærial whispers breathe,
That seem'd but Zephyrs to the train beneath.
Some to the sun their insect-wings unfold,
Waft on the breeze, or sink in clouds of gold;
Transparent forms, too fine for mortal sight,
Their fluid bodies half dissolv'd in light,
- (e) This Nymph, to the destruction of mankind,
Nourish'd two Locks, which graceful
                                hung behind
In equal curls, and well conspir'd to deck
With shining ringlets the smooth iv'ry neck.
Love in these labyrinths his slaves detains,
And mighty hearts are held in slender chains.

★ ★ ★

3 SEM FYUGP ENGC3B

2024

(December)

ENGLISH

(Core)

Paper : ENGC3B

(**Literary Criticism**)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

1. Answer any one of the following : 10
- (a) What are the grounds on which Plato attacks poetry? What is the significance of his attack? 7+3=10
  - (b) Discuss Plato's views on drama.
  - (c) Explain Aristotle's definition of tragedy. What did he mean by catharsis? 5+5=10
  - (d) Discuss Aristotle's views on the relative importance of plot, character and spectacle in tragedy.

2. Write a short note on any one of the following : 5

- (a) Mimesis
- (b) The Myth of Er
- (c) Hamartia
- (d) Anagnorisis

UNIT—II

3. Answer any one of the following : 10

- (a) How does Horace emphasize the importance of unity and consistency in poetic works in *Ars Poetica*?
- (b) Discuss the role of imitation in poetic creation in *Ars Poetica*.
- (c) What is meant by 'sublimity' in literature according to Longinus? What are the different sources of sublimity? Write a note on *On the Sublime* as a work of literary criticism. 2+5+3=10
- (d) Examine Longinus' discussion of the use and misuse of metaphor and metaphorical description.

4. Answer any one of the following : 5

- (a) Discuss briefly Horace's principle of 'Decorum' in *Ars Poetica*.

- (b) Discuss the three parts in which a poem can be divided as discussed by Horace.
- (c) What does nobility of diction comprise of according to Longinus?

UNIT—III

5. Answer any one of the following : 10

- (a) Discuss how Sidney refutes the Puritan's objections against poetry.
- (b) Examine how Sidney establishes the superiority of poetry over philosophy and history.
- (c) On what grounds does Lisideius establish the superiority of French drama over Greek and English drama in Dryden's *Essay of Dramatic Poesy*?
- (d) Discuss Dryden's views on tragedy.

6. Answer any one of the following : 5

- (a) Examine Sidney's remarks on English poetry of his own time.
- (b) What are Sidney's views on lyrical poetry?
- (c) Discuss briefly Dryden's violation of the three unities.
- (d) Examine Dryden's appreciation of Ben Jonson's *The Silent Woman*.

UNIT—IV

7. Answer any one of the following : 10

- (a) How does Pope in *An Essay on Criticism* reflect on the use of satire and irony to validate his argument?
- (b) Analyse the causes of faulty criticism and highlight the characteristics of the good critic in Pope's *An Essay on Criticism*.
- (c) Discuss Dr. Johnson's criticism of the metaphysical poets in *Life of Cowley*.
- (d) Examine Dr. Johnson's description of wit in metaphysical poetry.

8. Answer any one of the following : 5

- (a) Give a brief insight into the importance of humility and learning in Pope's *An Essay on Criticism*.
- (b) Write a short note on Pope's concept on wit in *An Essay on Criticism*.
- (c) Discuss the use of conceits by metaphysical poets.
- (d) Examine briefly Dr. Johnson's comparison of Milton and Cowley.

***

3 SEM FYUGP PSCC3A

2024

(December)

POLITICAL SCIENCE

(Core)

Paper : PSCC3A

**(Perspectives on International Relations
and World History)**

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ লিখা/শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :
1×6=6

Answer/Choose the correct answer from the
following :

- (a) কোনে প্ৰথমবাৰৰ বাবে 'International' শব্দটো
ব্যৱহাৰ কৰিছিল?

Who for the first time used the term
'International'?

- (i) হান্স জে. মৰ্গেনথাউ
Hans J. Morgenthau

- (ii) জেৰেমি বেনথাম
Jeremy Bentham

(iii) কুইন্সি ৰাইট
Quincy Wright

(iv) পালমাৰ আৰু পাৰ্কিন্স
Palmar and Perkins

(b) *Man, the State and War* নামৰ কিতাপখন
কোনে লিখিছিল?

Who wrote the book, *Man, the State and War*?

(i) কেনেথ ৱাল্টজ
Kenneth Waltz

(ii) মৰ্টন কেপলান
Morton Kaplan

(iii) উড্ৰ' উইলছন
Woodrow Wilson

(iv) ই. এইচ. কাৰ
E. H. Carr

(c) 'বিশ্ব জলবায়ু সন্মিলন' অনুষ্ঠিত হৈছিল

The World Climate Conference was held in

(i) ১৯৭৭ চনত
1977

(ii) ১৯৭৪ চনত
1974

(iii) ১৯৭৬ চনত
1976

(iv) ১৯৭৯ চনত
1979

(d) 'Fascism' শব্দটোৰ উৎপত্তি হৈছে

The word 'Fascism' is derived from

(i) গ্ৰীক শব্দৰ পৰা
Greek word

(ii) লেটিন শব্দৰ পৰা
Latin word

(iii) ফৰাচী শব্দৰ পৰা
French word

(iv) ওপৰৰ কোনোটোৱেই নহয়
None of the above

(e) ইউৰোকেট কি?

What is Eurocrat?

(f) UNIDOৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of UNIDO.

2. তলত দিয়াবিলাকৰ উত্তৰ লিখা (প্রতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) :

3×4=12

Answer the following (**within 150 words** each) :

(a) প্রাক্-ৱেষ্টফেলিয়ান বিশ্বৰ তিনিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write three features of Pre-Westphalian world.

(b) নৱ-বাস্তৱবাদৰ ওপৰত এটা চমু টোকা লিখা।

Write a short note on neo-realism.

(c) সেউজ ৰাজনীতিৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

Write a note on green politics.

(d) শীতল যুদ্ধৰ অৱনতিৰ কিছুমান কাৰণ লিখা।

Write some causes of the decline of the Cold War.

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (প্রতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (**within 500 words** each) :

3. আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্ক কি? আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্ক এক শৈক্ষিক বিষয় হিচাপে কেনেকৈ গঢ় লৈছিল, আলোচনা কৰা। 2+7=9

What is international relations? Discuss the development of international relations as an academic discipline.

অথবা / Or

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ বিভিন্ন স্তৰৰ বিশ্লেষণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 9

Discuss the levels of analysis of international relations.

4. বাস্তৱবাদী দৃষ্টিভঙ্গীৰ সন্দৰ্ভত হান্স মৰ্গেনথাউ আৰু কেনেথ ৱাল্টজৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 9

Discuss the differences between Hans Morgenthau and Kenneth Waltz regarding realist approach.

অথবা / Or

নৱ-উদাৰতাবাদ কি? নৱ-উদাৰতাবাদৰ মৌলিক ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 2+7=9

What is neo-liberalism? Discuss the basic assumptions of neo-liberalism.

5. নাৰীবাদক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ বাস্তৱবাদী দৃষ্টিভঙ্গীৰ সমালোচনা হিচাপে গণ্য কৰা হয়, আলোচনা কৰা। 8

Feminism is considered as critique of realist perspective of international relations. Discuss.

(6)

অথবা / Or

ইউৰোকেণ্ট্ৰিকতা আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ গোলকীয় দক্ষিণ
দৃষ্টিকোণৰ ওপৰত সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰা। 8

Critically discuss the Eurocentrism and
Global South perspective of international
relations.

6. ভাৰ্চাই সন্ধিৰ মূল বিধানসমূহৰ মূল্যায়ন কৰা। এই সন্ধিয়েই দ্বিতীয়
বিশ্বযুদ্ধৰ সূচনা কৰিছিল বুলি ভাবানে? 5+3=8

Evaluate the main provisions of the Treaty of
Versailles. Do you think that this Treaty
initiated the Second World War?

অথবা / Or

কেনেদৰে ইউৰোপত ফেচিজম/নাজীজমৰ উত্থানে দ্বিতীয়
বিশ্বযুদ্ধৰ সূচনা কৰিছিল, আলোচনা কৰা। 8

How did the rise of Fascism/Nazism in
Europe lead to the World War II? Discuss.

7. ছোভিয়েট ইউনিয়নৰ পতনেই শীতল যুদ্ধৰ অন্ত পৰাৰ মূল কাৰণ
আছিল। ব্যাখ্যা দিয়া। 8

The collapse of Soviet Union was the main
cause of the end of the Cold War. Explain.

(7)

অথবা / Or

ক্ষমতাৰ বিকল্প কেন্দ্ৰ হিচাপে চীনৰ উত্থান পৰীক্ষা কৰা। 8

Examine the emergence of China as an
alternative centre of power.

***

3 SEM FYUGP PSCC3B

2 0 2 4

(December)

POLITICAL SCIENCE

(Core)

Paper : PSCC3B

(Classical Political Philosophy)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following as directed :

- (a) *Handbook of Political Theory* নামৰ গ্ৰন্থখন
কোনে লিখিছিল ?

Who wrote *Handbook of Political Theory*?

- (b) এৰিষ্টটলৰ মতে অভিজাততন্ত্ৰ / গণতন্ত্ৰ / পলিটি /
ৰাজতন্ত্ৰ ধৰণৰ চৰকাৰ সকলোতকৈ শ্ৰেষ্ঠ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

Aristocracy / Democracy / Polity /
Monarchy is the best form of Government
according to Aristotle.

(Choose the correct answer)

(c) মেকিয়াভেলীৰ মতে 'দৈৱিক আইন' কি আছিল?

What was 'divine law' according to Machiavelli?

(d) হ'বছে বাষ্ট আৰু চৰকাৰৰ মাজত পাৰ্থক্য আনিছিল।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

Hobbes brought distinction between State and Government.

(Write True or False)

(e) ল'কৰ মতে চৰকাৰৰ মূল ভিত্তি হ'ল—ক্ষমতা/শক্তি/সম্মতি।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

According to Locke, the basis of Government is power/force/consent.

(Choose the correct answer)

(f) আধুনিক ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ পিতৃ হিচাবে কাক কোৱা হয়?

Who is regarded as the father of modern Political Science?

2. চমু টোকা লিখা :

3×4=12

Write short notes on :

(a) প্লেটোৰ দাৰ্শনিক ৰজা

Plato's Philosopher King

(b) ধৰ্ম সম্পৰ্কত মেকিয়াভেলীৰ মতামত

Machiavelli's views on religion

(c) ল'কৰ ব্যক্তিগত সম্পত্তিৰ ধাৰণা

Locke's concept of private property

(d) হ'বছেৰ লেভিয়াথান সম্পৰ্কত দৃষ্টিভঙ্গী

Hobbes' views on Leviathan

3. গ্ৰন্থ ব্যাখ্যাৰ মাৰ্ক্সবাদী দৃষ্টিভঙ্গীৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰা। 9

Critically discuss about the Marxist approach of interpretation of text.

নাইবা / Or

মনোবৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভঙ্গী সম্পৰ্কে এটি টোকা লিখা।

Write a note on psychological approach.

4. প্লেটোৰ আদৰ্শ ৰাষ্ট্ৰৰ ধাৰণাটোৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা। 9

Critically discuss Plato's concept of ideal State.

নাইবা / Or

এৰিষ্ট'টলৰ নাগৰিকত্বৰ ধাৰণাটোৰ মূল্যায়ন কৰা।

Evaluate Aristotle's concept of citizenship.

5. মেকিয়াভেলীৰ মতে এজন শাসকৰ অন্যতম গুণাবলী সম্পৰ্কে লিখা। আধুনিক প্ৰশাসকৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ প্ৰয়োগ হ'বনে? 8

What were the qualities that Machiavelli attributed to a ruler? Could it be applied to a modern ruler?

নাইবা / Or

ৰাজনৈতিক চিন্তাধাৰালৈ মেকিয়াভেলীৰ অৱদান আলোচনা কৰা।

Discuss Machiavelli's contribution to political thought.

6. হ'বছৰ প্ৰকৃতি ৰাজ্যৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা।

8

Discuss Hobbes' State of nature.

নাইবা / Or

হ'বছৰ ব্যক্তিবাদী ধাৰণাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss Hobbes' views on individualism.

7. ল'কৰ সামাজিক চুক্তি তত্ত্বৰ মূল্যায়ন কৰা।

8

Evaluate Locke's concept of social contract theory.

নাইবা / Or

প্ৰাকৃতিক অধিকাৰ আৰু প্ৰাকৃতিক আইনৰ বিষয়ত ল'কৰ ধাৰণা বিশ্লেষণ কৰা।

Analyse Locke's concept of natural rights and natural law.

***

2 0 2 4

(December)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC3A

**(Philosophical and Sociological Bases
of Education)**

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. নির্দেশ অনুসৰি তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following questions as directed :

(a) শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×2=2

Choose the correct answer :

(i) ভাৰতীয় দৰ্শনত তিনিটা/ছটা/নটা আন্তিক সম্প্ৰদায় আছে।

There are three/six/nine Astika systems in Indian philosophy.

(ii) প্ৰাণায়ামৰ অৰ্থ হ'ল শ্বাস-প্ৰশ্বাসৰ নিয়ন্ত্ৰণ/মনৰ নিয়ন্ত্ৰণ।

Pranayama means breath control/
control of mind.

(b) খালী ঠাই পূৰণ কৰা : $1 \times 2 = 2$

Fill in the blanks :

(i) 'Pragmatism' শব্দটো গ্ৰীক ভাষাৰ _____
শব্দৰ পৰা আহিছে।

The word 'pragmatism' is derived
from the Greek word _____.

(ii) _____ এ 'নেতিবাচক শিক্ষা'ৰ পোষকতা
কৰিছিল।

_____ advocated the 'negative
education'.

(c) তলত দিয়াবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া : $1 \times 2 = 2$

Give short answers of the following :

(i) শিক্ষা সমাজবিজ্ঞানৰ দ্বন্দ্বাত্মক সিদ্ধান্তৰ পিতৃ
কোন?

Who is the father of the conflict
theory of sociology of education?

(ii) কোন চনত ৰাজ্যিক মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠন
কৰা হৈছিল?

In which year was the State Human
Rights Commission established?

2. চমু টোকা লিখা : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on :

(a) অদ্বৈত বেদান্তৰ নীতিসমূহ
Tenets of Advaita Vedanta

(b) প্ৰকল্প পদ্ধতিৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ

Characteristics of project method

(c) শিক্ষা আৰু সামাজিক গতিশীলতা

Education and social mobility

(d) সাম্যবাদী সমাজত শিক্ষাৰ প্ৰকৃতি

Nature of education in communist
society

3. ভাৰতীয় দৰ্শন বুলিলে কি বুজা? শিক্ষাত যোগৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে
বৰ্ণনা কৰা। $4+5=9$

What is meant by Indian Philosophy?
Describe the influence of Yoga in education.

অথবা/Or

বুদ্ধৰ চাৰি আৰ্যসত্য কি কি? শিক্ষাত বৌদ্ধ দৰ্শনৰ প্ৰভাৱৰ
বিষয়ে আলোচনা কৰা। $4+5=9$

What are the Four Noble Truths of Buddha?
Discuss the influence of Buddhism in
education.

4. আদৰ্শবাদৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যবোৰে শিক্ষাক কি ধৰণে প্ৰভাৱান্বিত
কৰিছে, আলোচনা কৰা। 9

How have the salient features of idealism
influenced education? Discuss.

অথবা/Or

শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰম, অনুশাসন আৰু শিক্ষকৰ ভূমিকা নিৰ্ধাৰণত
প্ৰকৃতিবাদৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা। $3+3+3=9$

Explain the influence of naturalism in
determining the curriculum, discipline and
role of teacher in education.

5. সামাজিকীকৰণ কি? সামাজিকীকৰণৰ মাধ্যম হিচাপে ঘৰ আৰু বিদ্যালয়ৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $2+(4+4)=10$

What is socialization? Discuss the role of home and school as agencies of socialization.

অথবা/Or

সামাজিক পৰিৱৰ্তন বুলিলে কি বুজা? সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰধান কাৰণসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা। $2+8=10$

What is meant by social change? Explain the main causes of social change with examples.

6. ভাৰতীয় শিক্ষাত সাংবিধানিক মূল্যবোধসমূহ কিদৰে প্ৰতিফলিত হৈছে, আলোচনা কৰা। 10

Discuss how constitutional values are reflected on Indian education.

অথবা/Or

ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদ মানে কি? ধৰ্মনিৰপেক্ষ ৰাষ্ট্ৰত শিক্ষাৰ প্ৰকৃতি কেনে হোৱা উচিত, ব্যাখ্যা কৰা। $2+8=10$

What is meant by secularism? What should be the nature of education in a secular State? Explain.

***

2 0 2 4

(December)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC3B

(Value Education)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×6=6

Answer the following questions :

(a) হেতুস্বৰূপ মূল্যবোধ মানে কি ?

What is meant by instrumental value?

(b) যি কোনো এবিধ গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধৰ নাম লিখা।

Name any one democratic value.

(c) মূল্যবোধ শিক্ষাৰ প্ৰায়োগিক পদ্ধতিৰ এটা দোষ লিখা।

Write one demerit of practical method of
value education.

(d) মহাত্মা গান্ধীৰ মতে নৈতিক শিক্ষা মানে কি?

What is moral education according to Mahatma Gandhi?

(e) শান্তি শিক্ষা মানে কি?

What is meant by peace education?

(f) শান্তি শিক্ষা প্ৰদানত পিতৃ-মাতৃৰ এটা ভূমিকা উল্লেখ কৰা।

Mention one role of parents in imparting peace education.

2. চমু টোকা লিখা :

3×4=12

Write short notes on :

(a) মূল্যবোধৰ কাৰ্য্যক্ষমতা

Functions of values

(b) মূল্যবোধ শিক্ষাৰ ধৰ্মীয় দিশ

Religious dimension of value education

(c) প্লেটোৰ সৰ্বাঙ্গীণ বিকাশৰ শিক্ষা-সম্বন্ধীয় ধাৰণা

Plato's concept of education for all-round development

(d) শান্তি শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যসমূহ

Objectives of peace education

3. মূল্যবোধ মানে কি? মূল্যবোধৰ পোষণত পিতৃ-মাতৃ আৰু গণসংযোগ মাধ্যমৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। 2+(4+4)=10

What is meant by value? Discuss the role of parents and mass media in fostering values.

অথবা/Or

মূল্যবোধৰ দুবিধ উৎস হিচাপে ধৰ্ম আৰু সংবিধানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 10

Discuss Religion and Constitution as two sources of values.

4. মূল্যবোধ শিক্ষা মানে কি? মূল্যবোধ শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যবোৰ বৰ্ণনা কৰা। 3+8=11

What is meant by value education? Describe the objectives of value education.

5. অৰবিন্দ ঘোষ কোন আছিল? অৰবিন্দ ঘোষে আগবঢ়োৱা আধ্যাত্মিক শিক্ষাৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা। 2+9=11

Who was Aurobindo Ghose? Explain the concept of spiritual education as forwarded by Aurobindo Ghose.

অথবা/Or

জন ডিউই কোন আছিল? জন ডিউইৰ মতে শিক্ষা আৰু সমাজৰ সম্বন্ধ কেনেকুৱা হ'ব লাগে? বৰ্ণনা কৰা। 2+9=11

Who was John Dewey? What should be the relationship between education and society according to John Dewey? Describe.

6. সমস্যা সমাধান পদ্ধতি মানে কি? শান্তি শিক্ষাৰ সমস্যা সমাধান পদ্ধতিৰ গুণ আৰু দোষবোৰ উল্লেখ কৰা। $2+(4+4)=10$

What is meant by problem solving method?
Mention the merits and demerits of problem solving method of peace education.

অথবা/Or

সহ-পাঠ্যক্রমিক কাৰ্য্যৱলীৰ যোগেদি কেনেদৰে মূল্যবোধ শিক্ষা প্ৰদান কৰিব পৰা যায়, আলোচনা কৰা। 10

Discuss how peace education can be provided through co-curricular activities.

***

2 0 2 4

(December)

ECONOMICS

(Core)

Paper : ECOC3A

**(Introductory Mathematical Methods
for Economics)**

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. নিম্নলিখিতসমূহৰ শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা/উত্তৰ দিয়া :

1×6=6

Choose the correct answer/Answer the following :

(a) “উপাদানসমূহ যিবোৰ Aত অন্তৰ্ভুক্ত, কিন্তু Bত নহয়” ইয়াক তলৰ কোনটো সাংকেতিক ৰূপৰ দ্বাৰা দেখুওৱা হয়?

“The elements that belong to A, but not to B” is indicated by which of the following notations?

(i) $A \cap B$

(ii) $A \cup B$

(iii) $A \setminus B$

(iv) $B \setminus A$

- (b) নিম্নলিখিত কোনটো মৌলিক সন্ধিৰ হানাতৰ উপপাদ্য নহয়?

Which of the following is not the theorem on transposed matrix?

(i) $(AB)' = B'A'$

(ii) $(A')' = A$

(iii) $(A'B')' = (AB)'$

(iv) $(A - B)' = A' - B'$

- (c) যদি $y = \ln x$, তেন্তে $\frac{dy}{dx} = ?$

If $y = \ln x$, then $\frac{dy}{dx} = ?$

(i) $\frac{1}{x}$

(ii) $2 \ln x$

(iii) 0

(iv) 1

- (d) তলৰ কোনটি শুদ্ধ?

Which of the following is correct?

(i) $\int u dv = uv - \int v du$

(ii) $\int u dv = \int u dv \int v du$

(iii) $\int u dv = \int u dx - \int v dx$

(iv) $\int u dv = \int v du - uv$

- (e) সঠিক অৱকলন সমীকৰণৰ সাধাৰণ ৰূপটো লিখা।

Write the general form of exact differential equation.

- (f) অদিশ আৰু ভেক্টৰৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

Differentiate between vector and scalar.

2. তলত দিয়াসমূহৰ যি কোনো তিনিটাৰ ওপৰত লিখা : $4 \times 3 = 12$

Write on any three of the following :

- (a) ফলনৰ প্ৰকাৰবোৰ

Types of function

- (b) গতিশীল উৎপাদক-উৎপাদ আৰ্হি

Dynamic input-output model

- (c) অৱকলনৰ সহায়ত গড় ব্যয় আৰু প্ৰান্তিক ব্যয়ৰ সম্বন্ধ

Relation between average cost and marginal cost using differential calculus

- (d) নিশ্চিত অনুকল আৰু অৰ্থবিজ্ঞানত ইয়াৰ প্ৰয়োগ

Definite integral and its economic applications

3. (a) (i) ভেনচিত্রৰ সহায়ত তিনি প্ৰকাৰৰ সংহতি সংক্ৰিয়াৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 4

Explain the three types of set operation with the help of Venn diagrams.

- (ii) ক্ৰমিক যুগল আৰু কাৰ্টেসিয়ান গুণফলৰ ধাৰণাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 4

Explain the concepts of ordered pairs and Cartesian products.

অথবা / Or

- (b) (i) মান নিৰ্ণয় কৰা : 4

Evaluate :

$$\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt{x^2 + 5} - 3}{x^2 - 2x}$$

- (ii) ফলনটো বিচ্ছিন্ন নে অবিচ্ছিন্ন, পৰীক্ষা কৰা : 4

Check whether the function is continuous or not :

$$f(x) = \begin{cases} x+2; & x \leq 1 \\ x-2; & x > 1 \end{cases}$$

4. (a) (i) ক্ৰেমাৰৰ নিয়ম ব্যৱহাৰ কৰি তলৰ সমীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াটোৰ সমাধান উলিওৱা : 3

Find the solution of the equation system using Cramer's rule :

$$5x_1 + 3x_2 = 30$$

$$6x_1 - 2x_2 = 8$$

- (ii) ক্ৰেমাৰৰ নিয়মৰ সহায়ত জাতীয় আয় আৰ্হিটো সমাধান কৰা :

Solve the national income model using Cramer's rule :

$$Y = C + I_0 + G_0$$

$$C = a + bY \quad (a > 0, 0 < b < 1)$$

ইয়াত Y জাতীয় উৎপাদ আৰু C ব্যক্তিগত উপভোগ। সংকেত I_0 (ব্যক্তিগত বিনিয়োগ), G_0 (চৰকাৰী উপভোগ আৰু বিনিয়োগ), a আৰু b হৈছে ধ্ৰুৱক। 6

where Y is national product and C is private consumption. The symbols I_0 (private investment), G_0 (government consumption and investment), a and b are constants.

অথবা/Or

- (b) তিনিটা খণ্ডৰ এখন অর্থনীতিৰ উৎপাদক সহগ মৌলকক্ষ আৰু চূড়ান্ত চাহিদা মৌলকক্ষ তলত দিয়া ধৰণৰ—

In a three-sector economy, the input coefficient matrix and final demand matrix are given as—

$$A = \begin{bmatrix} 0.05 & 0.25 & 0.12 \\ 0.15 & 0.12 & 0.20 \\ 0.10 & 0.15 & 0.15 \end{bmatrix} \text{ আৰু (and) } F = \begin{bmatrix} 200 \\ 300 \\ 100 \end{bmatrix}$$

ক্ৰমাৱৰ্তী নিয়ম ব্যৱহাৰ কৰি তিনিটা খণ্ডৰ উৎপাদন উলিওৱা। উৎপাদক সহগ মৌলকক্ষৰ 0.05, 0.25 আৰু 0.20 সহগকেইটাই কি বুজাইছে, লিখা। $6+3=9$

Find the sectoral output using Cramer's rule. Also interpret the coefficients 0.05, 0.25 and 0.20 in the input coefficient matrix.

5. (a) (i) মুঠ ব্যয় ফলনটো হ'ল

$$TC = 4Q^2 + 10Q + 50$$

মুঠ পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় (TVC) ফলনটো উলিওৱা।
লগতে TVC ফলনৰ প্ৰথম মাত্ৰাৰ অৱকলজ
উলিয়াই ইয়াৰ আৰ্থিক অৰ্থ লিখা।

3

The total cost function is

$$TC = 4Q^2 + 10Q + 50$$

Find the total variable cost (TVC) function. Also derive the slope of the TVC function and interpret the economic meaning of that derivative.

- (ii) দিয়া আছে মুঠ বিক্ৰী আয় ফলন $TR = 10Q - Q^2$. প্ৰান্তিক বিক্ৰী আয় ফলন নিৰ্ণয় কৰা। লগতে কিমান পৰিমাণৰ উৎপাদনৰ পাছত প্ৰান্তিক বিক্ৰী আয় ঋণাত্মক হ'ব, দেখুওৱা। 3

Given the total revenue (TR) function $TR = 10Q - Q^2$. Find the marginal revenue function. Also find the output level beyond which marginal revenue is negative.

- (iii) দিয়া আছে ফলন

Given the function

$$y = 6x^4 - 10x^2 + 20$$

দ্বিতীয় মাত্ৰাৰ অৱকলজ উলিওৱা।

2

Find the second-order derivative.

অথবা/Or

- (b) (i) দিয়া আছে চাহিদা ফলন

Given the demand function

$$Q = 20(P+1)^{-1}$$

 $P = 3$ ত চাহিদা স্থিতিস্থাপকতা উলিওরা।

5

Find the elasticity of demand at $P = 3$.

- (ii) দিয়া আছে মুঠ ব্যয় ফলন

Given the total cost function

$$TC = 1000 + 100q - 10q^2 + \frac{q^3}{3}$$

প্রান্তিক ব্যয় (MC) আৰু গড় পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় (AVC)ৰ সমতা বিন্দুত উৎপাদন নিৰ্ণয় কৰা।

3

Find the output at which marginal cost (MC) is equal to average variable cost (AVC).

6. (a) (i) যদি $P_d = 3x^2 - 20x + 5$ আৰু $P_s = 15 + 9x$ যথাক্রমে চাহিদা ফলন আৰু যোগান ফলন হয়, তেন্তে পূৰ্ণ প্রতিযোগিতা বজাৰত উৎপাদনকাৰীৰ উদ্বৃত্ত নিৰ্ধাৰণ কৰা।

5

If $P_d = 3x^2 - 20x + 5$ and $P_s = 15 + 9x$ are the demand function and supply function respectively, then find producer's surplus under perfect competition.

- (ii) প্রতিস্থাপন নিয়ম ব্যৱহাৰ কৰি

$$\int \frac{6x+3}{x(x+1)} dx$$

মান উলিওৱা।

4

Find

$$\int \frac{6x+3}{x(x+1)} dx$$

by substitution rule.

অথবা/Or

- (b) (i) যদি প্রান্তিক ব্যয় ফলন $MC = 5 - 2x + x^2$ হয়, তেন্তে স্থিৰ ব্যয় 10 হ'লে মুঠ ব্যয় (TC) আৰু গড় ব্যয় (AC) ফলন কিমান হ'ব?

4

If the marginal cost function is $MC = 5 - 2x + x^2$, then find the total cost (TC) and average cost (AC) functions at fixed cost 10.

- (ii) প্রদত্ত চাহিদা ফলন $P_d = 25 - 2x$ আৰু যোগান ফলন $4P = 10 + x$, য'ত P মানে দৰ আৰু x হৈছে দ্ৰব্যৰ পৰিমাণ। এনে অৱস্থাত উপভোক্তাৰ উদ্ধৃত্ত নিৰ্ণয় কৰা।

5

The demand function is $P_d = 25 - 2x$ and supply function is $4P = 10 + x$, where P represents price and x quantity. Find the consumer's surplus.

7. (a) (i) স্থিতিশীলতাৰ বাবে নিম্নলিখিত বজাৰ আৰ্হিটো ব্যাখ্যা কৰা :

6

Analyze the following market model for stability :

$$Q_d = 10 - 5P$$

$$Q_s = -10 + 5P$$

$$Q_d = 3(Q_d - Q_s)$$

- (ii) অৱকলন সমীকৰণৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰয়োগবোৰৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।

2

Mention some applications of differential equations in economics.

অথবা/Or

- (b) অৱকলন সমীকৰণটো সমাধান কৰা :

Find the solution of the differential equation :

$$3 \frac{dy}{dt} + 6y = 5; y(0) = 0$$

তোমাৰ উত্তৰৰ বৈধতা পৰীক্ষা কৰা।

6+2=8

Check the validity of your answer.

***

3 SEM FYUGP ECOC3B

2 0 2 4

(December)

ECONOMICS

(Core)

Paper : ECOC3B

(Indian Economy—Trends in Economic Indicators)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×4=4

Answer the following as directed :

(a) স্বাধীনতাৰ প্ৰাকক্ষণত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত কোনটো খণ্ডই আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিছিল ?

Which sector dominated the Indian economy on the eve of Independence?

(i) ঔদ্যোগিক

Industrial

(ii) কৃষিভিত্তিক

Agricultural

(iii) সেবা

Service

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

None of the above

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(b) 2023-2024 চনৰ মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদন (HDR) অনুসৰি বিশ্বব্যাপী মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক (HDI)ত ভাৰতৰ স্থান হৈছে

According to the 2023-2024 Human Development Report (HDR), India's rank in the global Human Development Index (HDI) is

(i) 140

(ii) 134

(iii) 145

(iv) 150

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(c) গ্ৰাম্য পৰিয়ালক 100 দিনৰ নিশ্চিত মজুৰিৰ নিয়োগ প্ৰদানৰ বাবে কোনখন চৰকাৰী আঁচনি ৰচনা কৰা হৈছে?

Which government scheme is designed to provide 100 days of guaranteed wage employment to rural households?

P25/532

(Continued)

(d) ভাৰতৰ কোনটো খণ্ডত শ্ৰমিক শক্তিৰ সৰ্বাধিক অংশ নিয়োজিত হয়?

Which sector in India employs the largest share of the labour force?

(i) কৃষি

Agriculture

(ii) উৎপাদন শিল্পসমূহ

Manufacturing enterprises

(iii) সেৱাসমূহ

Services

(iv) নিৰ্মাণ

Construction

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on any four of the following :

(a) ভাৰতৰ জনগাঁথনিগত লভ্যাংশ

Demographic dividend of India

(b) মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক

Human Development Index

(c) ভাৰতত যুৱ নিবনুৱা সমস্যাৰ কাৰণ

Causes of youth unemployment in India

P25/532

(Turn Over)

(d) বহুমাত্রিক দৰিদ্ৰতাৰ ধাৰণা

Concept of multidirectional poverty

(e) নিয়োগৰ অৱস্থাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰত আৰু ছিংগাপুৰৰ মাজত তুলনা

Comparison between India and Singapore with regard to employment status

3. (a) স্বাধীনতাৰ প্ৰাকক্ষণত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ইংৰাজ উপনিৱেশিক শাসনে ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ বিভিন্ন খণ্ডক কেনেদৰে গঢ় দিছিল? 4+4=8

Discuss the key features of the Indian economy on the eve of Independence. How did the British colonial rule shape various sectors of the Indian economy?

অথবা / Or

(b) ভাৰতৰ বিশ্বায়ন কৌশলৰ অংশ হিচাপে ১৯৯১ চনত আৰম্ভ হোৱা অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ বিশ্লেষণ কৰা। গোলকীকৰণৰ পিছৰ কৌশলসমূহৰ ইতিবাচক আৰু নেতিবাচক প্ৰভাৱৰ মূল্যায়ন কৰা। 4+4=8

Analyze the economic reforms initiated in 1991 as a part of India's globalization strategy. Evaluate the positive and negative impacts of the post-globalization strategies.

4. (a) ভাৰতীয় জনসংখ্যাৰ মূল জনগাঁথনিগত বৈশিষ্ট্য আৰু ধাৰাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। জনসংখ্যাৰ আকাৰ আৰু বৃদ্ধিৰ হাৰ, জন্ম আৰু মৃত্যুৰ হাৰৰ ধাৰা বিশ্লেষণ কৰা। 4+4=8

Discuss the key demographic features and trends of the Indian population. Analyze the size and growth rates of the population, trends in birth and death rates.

অথবা / Or

(b) ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ কাৰক হিচাপে জনসংখ্যাৰ ভূমিকা মূল্যায়ন কৰা। জনগাঁথনিগত বৈশিষ্ট্যই অৰ্থনৈতিক বিকাশত কেনেকৈ বাধাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে? 4+4=8

Evaluate the role of population as a factor of economic development in India. How can demographic characteristics hinder economic growth?

5. (a) দৰিদ্ৰতাৰ সংজ্ঞা দিয়া। দৰিদ্ৰতাৰ গণনাৰ বিভিন্ন পদ্ধতি কি কি? দৰিদ্ৰতা গণনাৰ ক্ষেত্ৰত দুটা প্ৰত্যাহ্বানৰ কথা উল্লেখ কৰা। 2+4+2=8

Define poverty. What are the various methods of estimating poverty? Mention two challenges in poverty estimation.

(6)

অথবা / Or

- (b) আয়ৰ বৈষম্য কি? ভাৰতত আয়ৰ বৈষম্যৰ কাৰণ কি?
আয়ৰ বৈষম্য দূৰ কৰাৰ ব্যৱহাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

2+4+2=8

What is income inequality? What are the causes of income inequality in India? Explain the measures to remove income inequality.

6. (a) বৃত্তিগত গাঁথনি কি? ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশত
বৃত্তিগত গাঁথনিৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা। স্বাধীনোত্তৰ ভাৰতৰ
বৃত্তিগত গাঁথনিৰ দুটা পৰিৱৰ্তিত বৈশিষ্ট্য লিখা। 2+4+2=8

What is occupational structure? Explain the impact of occupational structure in economic development of India. Write two changing features of occupational structure in post-Independence India.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতত নিবনুৱা সমস্যাৰ পৰিসৰ আৰু প্ৰৱণতাৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা। ভাৰতৰ নিবনুৱা সমস্যা সমাধানৰ বাবে
দুটা ব্যৱস্থা লিখা। 6+2=8

Discuss the magnitude and trends of unemployment in India. Write two measures to solve unemployment problems in India.

P25/532

(Continued)

(7)

7. (a) ভাৰতৰ উন্নয়নৰ অভিজ্ঞতাক ছিংগাপুৰৰ সৈতে তুলনা
কৰা। ছিংগাপুৰৰ উন্নয়ন কৌশলৰ পৰা ভাৰতে কি শিক্ষা
ল'ব পাৰে? 6+2=8

Compare India's development experience with Singapore. What lessons can India learn from the development strategies of Singapore?

অথবা / Or

- (b) টাইৱানৰ সৈতে ভাৰতৰ উন্নয়নৰ প্ৰক্ৰিয়া তুলনা কৰা।
টাইৱানৰ উন্নয়ন কৌশলৰ পৰা ভাৰতে কি শিক্ষা ল'ব
পাৰে? 6+2=8

Compare the process of India's development with Taiwan. What lessons can India draw from the development strategies of Taiwan?

***

P25—8000/532

3 SEM FYUGP ECOC3B

3 SEM FYUGP HISC3A

2 0 2 4

(December)

HISTORY

(Core)

Paper : HISC3A

[History of India—II (C300 BCE–500 CE)]

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ প্ৰতিটোৰ উত্তৰ এটা শব্দ বা এটা বাক্যত দিয়া :

1×6=6

Answer the following questions in *one* word
or in *one* sentence each :

- (a) মৌৰ্যযুগৰ যি কোনো এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সাহিত্যিক সমলৰ নাম
লিখা।

Name any one important literary source
of Mauryan period.

- (b) ভাৰতৰ কোনজন বজ্জক বিক্ৰমাদিত্য নামেৰেও জনা
গৈছিল?

Which Indian king was also known as
Vikramaditya?

(c) ঋক্বেদিক যুগত লোহাক কি নামেৰেও জনা গৈছিল?
How was iron known by in Rig Vedic period?

(d) বিখ্যাত চিৰ ব'ড বা বেছম পথে ভাৰতৰ লগত কোনখন দেশৰ সংযোগ স্থাপন কৰিছিল?
Which country was connected to India by the famous Silk Route?

(e) প্রাচীন ভাৰতৰ কোনটো যুগক শিল্প-ভাস্কৰ্যৰ 'ধ্ৰুপদী যুগ' হিচাপে জনা যায়?
Which period is considered as 'classical age' of Indian Art and Architecture?

(f) 'পঞ্চসিদ্ধান্তিকা' গ্ৰন্থখনৰ গ্ৰন্থকাৰ কোন?
Who was the author of Panchasiddhantika?

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো দুটা) : 5×2=10

Write short notes on (any two) :

(a) অজন্তা চিত্ৰকলা
Ajanta paintings

(b) মিনাশাৰ
Menander

(c) গিল্ড ব্যৱস্থা
Guild system

(d) সংগম যুগ
Sangam age

3. মৌৰ্যসকলৰ শাসননীতি সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা। 11

Write in brief about the administrative system of the Mauryas.

অথবা / Or

অশোকৰ ধৰ্ম আৰু মূল ধৰ্মনীতিৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োৱা।

Describe the concept of Asoka's Dhamma and its main principles.

4. কুশানবংশৰ শ্ৰেষ্ঠ ৰজা হিচাপে কণিষ্কৰ মূল্যায়ন কৰা। 11

Give an estimate of Kanishka as the greatest king of Kushan dynasty.

অথবা / Or

সমুদ্ৰগুপ্তৰ কাৰ্য্যৱলীৰ এক মূল্যায়ন আগবঢ়োৱা।

Evaluate the achievement of Samudragupta.

5. প্ৰাচীন ভাৰতৰ কৃষি অৰ্থনীতিৰ বিকাশ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 11

Discuss about the growth of agrarian economy in ancient India.

অথবা / Or

জাতি, বৰ্ণ আৰু অস্পৃশ্যতাৰ ভিত্তিত ভাৰতৰ সামাজিক
স্তৰবিন্যাসৰ ওপৰত এটা টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

Write a note on the social stratification of
India on the basis of caste, race and
untouchability.

6. ভাৰতবৰ্ষত বৌদ্ধধৰ্মৰ বিৰ্তন সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা। 11

Write briefly about the transformation of
Buddhism in India.

অথবা / Or

গুপ্তযুগৰ শিল্প স্থাপত্য বিকাশৰ বিষয়ে এক বিৱৰণ দিয়া।

Narrate the development of art and
architecture of Gupta age.

***

3 SEM FYUGP HISC3B

2024

(December)

HISTORY

(Core)

Paper : HISC3B

[History of India (Post Gupta to 1200 CE)]

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ প্ৰতিটোৰ উত্তৰ এটা শব্দ বা এটা বাক্যত দিয়া :

1×6=6

Answer the following questions in *one word*
or in *one sentence* each :

(a) 'হৰ্ষচৰিত' নামৰ গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছিল ?

Who wrote the book, *Harshacharita*?

(b) 'নগৰীয়া বিপ্লৱ' মানে কি ?

What is meant by 'Urban Revolution'?

(c) *Aihole Inscription* কোনে ৰচনা কৰিছিল ?

Who was the composer of the
Aihole Inscription?

(d) 'গো-দান'ৰ অৰ্থ কি ?

What is the meaning of 'Go-dan (Gau-daan)'?

(e) ভাৰতৰ পৰৱৰ্তী গুপ্তযুগৰ এখন নগৰ কেন্দ্ৰৰ নাম লিখা।

Name one urban centre of post-Gupta period of India.

(f) কোনাৰ্ক সূৰ্য মন্দিৰৰ বাবে কোনখন ৰাজ্য বিখ্যাত ?

Which State is famous for Konark Sun Temple?

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো দুটা) :

5×2=10

Write short notes on (any two) :

(a) পৰৱৰ্তী গুপ্তযুগৰ শিলালিপি

Post-Gupta's Inscription

(b) পালসকলৰ শিল্পকলা

Palas Architecture

(c) ভূমিদান

Land Grant

(d) আলবেৰুনী

Al-Biruni

3. আদি মধ্যযুগৰ ভাৰতীয় ইতিহাসৰ সাহিত্যিক সমলসমূহৰ বিষয়ে লিখা।

11

Describe the literary sources of the early medieval Indian history.

অথবা / Or

প্রাচীন ভাৰতৰ শ্ৰেষ্ঠ ৰজা হিচাপে হৰ্ষবৰ্ধনৰ কাৰ্য্যৱলীৰ বিষয়ে মূল্যায়ন কৰা।

Estimate the achievement of Harshavardhana as a great ruler of ancient India.

4. চোলসকলৰ প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11

Discuss the administrative systems of the Cholas.

অথবা / Or

আবৰসকলৰ সিন্ধু বিজয়ৰ কাৰণ আৰু ফলাফলসমূহৰ বিষয়ে বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা।

Analyze the causes and consequences of Arab conquest of Sindh.

5. ভাৰতীয় সামন্তবাদৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আৰু সমাজত ইয়াৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা। 11

Narrate the features of Indian feudalism and its impact on society.

অথবা / Or

মুদ্ৰা আৰু মুদ্ৰা অৰ্থনীতিৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

Give an account on the coinage and money economy.

6. ভক্তি দৰ্শনৰ বিকাশৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা দাঙি ধৰা।

11

Explain the growth of Bhakti Philosophy.

অথবা / Or

কাশ্মীৰৰ ৰজাসকলৰ ইতিহাস সম্বলিত 'ৰাজতৰঙ্গিনী'ক এক
নিৰ্ভৰযোগ্য সমল হিচাপে বিশ্লেষণ কৰা।

Analyze the famous historical book,
Rajatarangini as an authentic chronicle of
kings of Kashmir.

***

2024

(December)

ASSAMESE

(Core)

Paper : ASMC 3A

(অসমীয়া সংস্কৃতিৰ স্বৰূপ)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

১। চমু উত্তৰ লিখাঁ :

১×৪=৪

(ক) Culture শব্দৰ মূল কি ?

(খ) ভাৰতবৰ্ষত 'সংস্কৃতি' অভিধাটো কোনে প্ৰথম ব্যৱহাৰ
কৰিছিল ?

(গ) 'অসমৰ মানুহ' গ্ৰন্থৰ ৰচক কোন ?

(ঘ) মিচিং জনগোষ্ঠী কোনটো নৃ-গোষ্ঠীৰ অন্তৰ্গত ?

(2)

(ঙ) যি কোনো এক প্ৰকাৰ অসমীয়া মৌখিক লোক-সংস্কৃতিৰ নাম লিখাঁ।

(চ) অসমত প্ৰচলিত এক প্ৰকাৰ মৃৎশিল্পৰ নাম লিখাঁ।

(ছ) 'দোৰপতি' কোনবিধ শিল্পৰ লগত জড়িত?

(জ) বংগৰ কোন যুগৰ স্থাপত্য?

২। (ক) যি কোনো দুজন সংস্কৃতিবিদে আগবঢ়োৱা সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞা উল্লেখ কৰি সংস্কৃতিৰ স্বৰূপ নিৰ্ণয় কৰাঁ। $২+২+৯=১৩$
অথবা

(খ) লোক-সংস্কৃতি বুলি ক'লে কি বুজাঁ? অসমীয়া লোক-সংস্কৃতিৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে আলোচনা কৰাঁ।

$৩+১০=১৩$

৩। (ক) অসমীয়া জাতি গঠনত মংগোলীয় নৃ-প্ৰজাতিৰ অৱদান—
শীৰ্ষক এটি টোকা লিখাঁ। ১৩
অথবা

(খ) 'অসমীয়া সংস্কৃতি সমন্বয়ৰ সংস্কৃতি'—শীৰ্ষক এটি
আলোচনা যুগুত কৰাঁ।

৪। (ক) অসমীয়া শিল্পকলা সম্পৰ্কে চমু আলোচনা আগবঢ়োৱাঁ। ১৩
অথবা

(খ) অসমৰ বস্ত্ৰ শিল্পৰ বিষয়ে এটি পৰিচয়মূলক টোকা লিখাঁ।

(3)

৫। (ক) অসমৰ স্থাপত্য বুলি কওঁতে কোনবোৰ উপাদান সামৰি
লোৱা হয়, তাৰ এটি বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱাঁ। ১৩

অথবা

(খ) অসমৰ ভাস্কৰ্য শিল্পৰ এটি পৰিচয়সূচক আলোচনা যুগুত
কৰাঁ।

***

3 SEM FYUGP ASMC3B

2024

(December)

ASSAMESE

(Core)

Paper : ASMC3B

(তুলনামূলক সাহিত্যৰ পদ্ধতি আৰু প্ৰয়োগ)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

১। চমু উত্তৰ লিখাঁ :

১×৭=৭

(ক) 'ভাৰতীয় সাহিত্য' (Indian Literature) পদটো
কোনে প্ৰথম ব্যৱহাৰ কৰিছিল ?

(খ) ভাৰতৰ কোনজন বিদ্বানে 'বিশ্ব সাহিত্য' পদটো পোনতে
ব্যৱহাৰ কৰিছিল ?

(গ) ভাৰতবৰ্ষৰ কোনখন বিশ্ববিদ্যালয়ত পোনপ্ৰথমে
'তুলনামূলক সাহিত্য' বিষয়টো অন্তৰ্ভুক্ত হৈছিল ?

- (ঘ) 'তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য' নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?
- (ঙ) তুলনামূলক সাহিত্য বিষয়ক প্ৰথম অসমীয়া গ্ৰন্থখনৰ নাম কি ?
- (চ) 'সাহিত্য অকাদেমি' কোন চনত স্থাপন কৰা হৈছিল ?
- (ছ) "বিভিন্ন ভাষাত ৰচিত হ'লেও ভাৰতীয় সাহিত্য অখণ্ড"—কথাষাৰৰ বক্তা কোন ?

২। (ক) তুলনামূলক সাহিত্যৰ সংজ্ঞা আৰু স্বৰূপ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

১৫

অথবা

(খ) তুলনামূলক সাহিত্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা বিচাৰ কৰা।

৩। (ক) সাহিত্যৰ লগত সমাজবিজ্ঞানৰ বিভিন্ন বিষয় কেনেদৰে জড়িত হৈ পৰে, উদাহৰণসহ আলোচনা কৰা।

১৩

অথবা

(খ) "সাহিত্য আৰু অন্য কলাসমূহ পৰস্পৰ সম্পৰ্কিত"—কথাষাৰ বিচাৰ কৰা।

৪। (ক) ভাৰতীয় সাহিত্যৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে এটি প্ৰবন্ধ যুগুত কৰা।

১০

অথবা

(খ) 'তুলনামূলক ভাৰতীয় সাহিত্য'ৰ প্ৰাসঙ্গিকতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

৫। চমু টোকা লিখা (যি কোনো দুটা) :

৬×২=১২

(ক) অসমত তুলনামূলক সাহিত্যৰ চৰ্চা

(খ) সংগ্ৰহণ

(গ) কবিতা আৰু সংগীত

***